

Meta-analyse van pimecrolimus en tacrolimus bij atopische dermatitis

A. Vermes

Atopische dermatitis is een veel voorkomende huid-aandoening, waar een ontstekingsreactie aan ten grondslag ligt. De sociale en economische gevolgen van deze aandoening zijn enorm. Zeker in ernstige gevallen beïnvloedt het feitelijk alle onderdelen van het normale leven. De standaard behandeling van atopische dermatitis bestaat uit regelmatige thuisbehandeling met emollientia en gebruik van topicale corticosteroïden gedurende opvlammingen. Langdurig gebruik van topicale corticosteroïden leidt bij kinderen tot huidatrofie, secundaire infecties en onderdrukking van normale hormonale regelmechanismen. Twee nieuwe immunosuppressieve behandelopties, pimecrolimus en tacrolimus, zijn ontwikkeld om een alternatief te bieden voor de behandeling met corticosteroïden zonder de bijbehorende bijwerkingen. Een recente meta-analyse verzamelde de resultaten van alle gepubliceerde, gerandomiseerde en gecontroleerde onderzoeken rondom dit onderwerp.

Er werden 25 onderzoeken geselecteerd, met in totaal 6897 patiënten met atopische dermatitis. Elf onderzoeken onderzochten de effecten van pimecrolimus 1% (2688 patiënten) en 14 onderzoeken vergeleken tacrolimus 0,03% of 0,1% (4209 patiënten). De verschillende onderzoeken gebruikten diverse effectiviteitsmaten.

In totaal gebruikten 4186 van de 6897 patiënten pimecrolimus of tacrolimus. Beide geneesmiddelen waren significant meer effectief dan placebo (alleen basiscreme of -zalf). Tacrolimus 0,1% was even effectief als potente topicale corticosteroïden (betamethason valeraat 0,1%, hydrocortison butyraat 0,1%, triamcinolon acetonide 0,1%) na drie weken behandeling en meer effectief dan combinatiebehandeling met milde (hydrocortison acetaat 1%) en potente corticosteroïden (hydrocortison

butyraat 0,1%) na 12 weken. Tacrolimus 0,1% was eveneens effectiever dan hydrocortison acetaat 1%. Tacrolimus 0,03% was meer effectief dan hydrocortison acetaat 1%, maar minder effectief dan hydrocortison butyraat 0,1%. Tacrolimus 0,1% werkt significant beter dan tacrolimus 0,03%, maar alleen na 12 weken behandeling. Pimecrolimus was minder effectief dan betamethason valeraat 0,1%. Vergelijkingen van pimecrolimus met mildere corticosteroïden ontbreken. Zowel pimecrolimus als ook tacrolimus veroorzaken meer sensatie van een brandende huid en irritatie van de huid dan topicale corticosteroïden. Verschillen in de frequentie van optreden van huidinfecties zijn er niet.

De uitgevoerde meta-analyse laat zien dat zowel pimecrolimus als tacrolimus meer effectief zijn dan placebobe-handelingen voor atopische dermatitis. Echter, onderzoeken die de lange termijn veiligheid van deze nieuwe middelen laten zien, ontbreken en een potentieel hogere effectiviteit ten opzichte van corticosteroïden is daarmee onduidelijk. Topicaal toegediend tacrolimus is even effectief als potente topicale corticosteroïden en heeft een potentiële plaats in de chronische behandeling bij patiënten met resistente atopische dermatitis op plekken waar de bijwerkingen van corticosteroïden zich snel voordoen. De noodzaak voor toepassen van pimecrolimus is, bij gebrek aan directe vergelijkingen met milde corticosteroïden, onduidelijk.

Belangenverstrengeling: geen

Literatuur

Ashcroft DM, Dimmock P, Garside R, Stein K, Williams HC. Efficacy and tolerability of topical pimecrolimus and tacrolimus in the treatment of atopic dermatitis: meta-analysis of randomised controlled trials. *BMJ* 2005; 330:516-24.